

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 05.03.1997, sp. zn. 11 Cmo 18/97, ECLI:CZ:VSPH:1997:11.CMO.18.97.1

Číslo: 6/1998

Právní věta: Osvobození od soudních poplatků podle ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. lze přiznat i fyzické osobě - podnikateli.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 05.03.1997

Spisová značka: 11 Cmo 18/97

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Osvobození od soudních poplatků, Poplatky soudní

Předpisy: 99/1963 Sb. § 138 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský obchodní soud v Praze usnesením nepřiznal žalujícímu podnikateli osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění svého usnesení uvedl, že soudní poplatek ze žaloby činí 215 244 Kč; předmět řízení souvisí s podnikatelskou činností žalobce, která s sebou nese podnikatelské riziko, a proto není dán důvod k užití ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř.

V odvolání proti tomuto usnesení žalobce vytýkal nesprávnou aplikaci ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. Uvedl zejména, že žádost o osvobození od soudních poplatků odůvodnil tím, že pro zakoupení vadného zmetkového autobusu se dostal do neřešitelné finanční situace nejen on, ale celá jeho rodina; i jeho rodiče jsou zadluženi, neboť prostředky na zakoupení neodpovědně prodávaného autobusu, který od výroby nesměl na silnici, protože nesplňoval homologační požadavky, si museli vypůjčit. Žalobce byl nucen zastavit rodinný dům a jeho rodiče rovněž, aby žalobce mohl získat úvěr na bezcenný autobus. Nemají nyní na živobytí, ani na splácení úvěru. Proto žalobce nemá prostředky na zaplacení velkého soudního poplatku. Rozhodnutí soudu prvního stupně mu takto brání, že by se nikdy nemohl domoci svého práva. Nejde tu o svévolné nebo o zřejmé bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva, ale o žalobu vycházející z odstoupení od smlouvy. Navrhl, aby odvolací soud změnil usnesení soudu prvního stupně a přiznal mu osvobození od soudních poplatků.

Vrchní soud v Praze svým usnesením zrušil usnesení soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Odvolací soud nesdílí právní názor soudu prvního stupně, podle něhož žalobce jako podnikatel nese podnikatelské riziko, a protože předmět řízení souvisí s jeho podnikatelskou činností, že již proto není dán důvod k jeho osvobození od soudních poplatků. Z ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. nelze takový závěr dovodit, protože se v němž uvádí jen obecně „účastník“ řízení. Není důvodu, proč by žalobci, který je podnikatelem – fyzickou osobou, nemohlo být za splnění zákonných předpokladů přiznáno (zcela nebo zčásti) osvobození od soudních poplatků.

Nic nenasvědčuje tomu, že by v daném případě šlo o zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. O takový případ by mohlo jít např. tehdy, jestliže již ze skutkových tvrzení žadatele by bylo nepochybné (aniž by bylo třeba provádět dokazování), že mu ve věci nemůže být vyhověno. Nic z obsahu spisu nenasvědčuje tomu, že by šlo o svévolné (např. šikanozní) uplatňování nebo bránění práva.

Žalobce je ovšem povinen soudu věrohodným způsobem prokázat své majetkové a sociální poměry, jimiž žádost odůvodňuje. Žalobce zatím svá tvrzení, jimiž svou žádost o osvobození již v žalobě odůvodňoval, nijak nedoložil. Soud prvního stupně pochybil, když (vycházeje z uvedeného nesprávného právního názoru) nepoučil žalobce ve smyslu ustanovení § 5 o. s. ř. a nevyzval ho k doložení tvrzených skutečností.

Proto bylo odvoláním napadené usnesení podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) a odst. 2 o. s. ř. zrušeno a věc byla soudu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení, v němž bude vycházet z právního názoru odvolacího soudu (§ 226 o. s. ř.).

Při novém rozhodování o žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků bude třeba přihlížet nejen k majetkovým a sociálním poměrům žadatele, ale také k výši soudního poplatku v této právní věci, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování atd. Rozhodnutí o žádosti pak musí odpovídat tomu, aby účastníku řízení nebylo pro jeho majetkové a sociální poměry znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo.